

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема: **„Разширеният фитнес като емоционален и терапевтичен метод за редукция на наднорменото тегло“**, представен за присъждане на ОНС „Доктор“, по научната специалност Кинезитерапия, професионално направление 7.4. Обществено здраве, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт

Рецензент: проф. Евгения Борисова Димитрова, дн

Докторант: Станислава Мартинова Богомилова

Научен ръководител: доц. Гургана Ненова, доктор

I. **Кратки биографични данни за кандидата**

Станислава Богомилова е „професионален бакалавър“ по специалност "Рехабилитатор" (МК на МУ-Варна, 2009), магистър по специалност "Кинезитерапия" (НСА „Васил Левски“, София, 2011) и докторант към катедра "Кинезитерапия" на ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград. Провела е обучение по програма Еразъм + (Рига, 2017) и квалификационни курсове по мануален лимфен дренаж. От 2014 г. е асистент в УС „Рехабилитация“ на МК на МУ-Варна с преподаване на лечебен масаж и кинезитерапия, а от 2018 г. в УС „Кинезитерапия“, катедра „Физиотерапия, рехабилитация, морелечение и професионални заболявания“, Факултет обществено здравеопазване на МУ-Варна.

По дисертацията

Актуалността на научното изследване се определя от високата честота на децата с наднормено тегло и затлъстяване и необходимостта от обединяване на усилията на самите деца, техните родители и различни

здравни специалисти за решаването му.

Дисертационният труд съдържа 158 стандартни страници. Включва 37 фигури, 40 таблици и 8 приложения. Библиографията съдържа 149 източника, от които 55 на кирилица и 94 на латиница. Преобладаващата част от публикациите са от последните 10 години.

Трудът е структуриран в 4 глави – литературен обзор, методология на изследването, резултати и анализ, изводи и препоръки.

Въведението е насочващо към изследвания проблем.

Литературният обзор е разработен на базата на обширна информация от публикациите на съвременни автори. Структуриран е в 2 основни теми, а именно:

- Наднормено тегло и затлъстяване при деца и подрастващи - анализ на проблема.
- Мястото на фитнеса в кинезитерапевтичната практика.

Направен е подходящ анализ на проучените литературни източници.

Научната компетенция на докторантката се проявява при коментирането на проблемите и отношението ѝ към някои дискуссионни въпроси. Публикациите са разгледани задълбочено, аналитично и конкретизирано. С приносен характер е анализът по литературни данни на мястото на кинезитерапията в борбата с наднорменото тегло и затлъстяването при деца. Направено е систематизиране на нормативните актове и стратегически документи в световното, европейското и националното законодателство, отнасящи се до социалната значимост на проблема затлъстяване при деца. Формулирани са недостатъчно проучените и неизяснени проблеми, които мотивират докторантката към разработване на дисертационния труд.

На базата на проучването на литературните източници е формулирана **работната хипотеза**. Уточнени са **целта и задачите** на дисертационния труд. Правилното им формулиране е предпоставка за провеждане на задълбочено проучване.

Изследването обхваща 85 учащи се с наднормено тегло и затлъстяване, избрали да посещават МЦРСМ „Простор“, гр. Варна за периода 2016-2017г. Участниците са разпределени в експериментална група от 44 деца, на които е приложена методиката на „разширения фитбол“, и контролна група от 41 деца, на които е приложена методиката на класическия фитбол.

Правилно са уточнени *критериите за включване и за изключване* от изследването.

Направена е характеристика на контингента по пол и по възраст.

Методиката на изследването е многостранна и разнообразна. Правилно терминологично описана и подходящо онагледена.

Тя включва следните методи и тестове:

- Антропометрични методи: измерване на ръст и тегло и изчисляване на процентно съдържание на мазнини; измерване на обиколки на тялото – мишница, талия, корем, ханш, бедра;
- Социологически метод – анкетно проучване: пряка индивидуална анкета.

Емпиричните данни са обработени и анализирани с помощта на **подходящи статистически методи**: статистическа групировка на данните; описателни (дескриптивни) методи; проверка на статистически хипотези; корелационен анализ (ако се включат предложените модели); планиране и организация на представително извадково изследване чрез метода на взаимопроникуващите извадки. Обработката на резултатите е извършена посредством SPSS v.19.0 for Windows.

Разработената **авторска кинезитерапевтична методика „Разширен фитбол“** е правилно описана като цел, задачи, средства на кинезитерапията и методически указания за приложението ѝ. Спазени са основните принципи и правила при разработването ѝ. Терапевтичните упражнения са описани правилно терминологично, подробно и точно. Използвано е подходящо онагледяване чрез скициране и фотоснимки, което представя

информацията в достъпен вид. Разработени са два примерни комплекса за класически и разширен фитнес. Не става ясен седмичния график и продължителността на лечебния курс.

В раздела **Резултати и анализ на изследването** първоначалните данни от анкетното проучване относно физическата активност на децата и тяхното хранене са тревожни, което потвърждава актуалността на проблема и необходимостта от профилактика и лечение. След приложени курс на кинезитерапия е отчетена положителна промяна – повишено е желанието на децата за участието им в дейности с по-голяма двигателна активност и заинтересуваността на техните родители относно хранителния им режим. Сравнителният анализ на данните от антропометричните изследвания между двете методики сочи, че приложената авторска методика на „Разширен фитнес“ води до по-добри и по-дълготрайни резултати относно редуциране на процентно съдържание на мазнини и обиколки на тялото, както след приключването на програмата така и една година по-късно. Резултатността на приложената авторска методика на „Разширен фитнес“, според автора се определя от повишаването на емоцията, концентрацията и ентусиазма на децата при изпълнението на поставените им задачи, което води до изпълнението на основната цел на кинезитерапията – редукция на телесното тегло. Резултатите са обективизирани чрез подходящи методи за анализ, които подкрепят направените обсъждания и заключения. Докторантката демонстрира висока професионална компетентност и задълбочено познаване на проблема, които спомагат да се изведат важни за практиката изводи.

В дисертацията са формулирани 5 извода и 4 препоръки, които обобщават резултатите от това задълбочено проучване.

II. Основни приноси на дисертационния труд

- Разработена е авторска методика на „Разширен фитнес“, която обогатява теорията и практиката на кинезитерапията.

- Създаден е ефективен алгоритъм за поведение при деца с наднормено тегло и затлъстяване.
- Публикувани са резултати от изследвания при значителен брой деца с наднормено тегло и затлъстяване, анализът на които потвърждава положителния ефект на *авторската методика на „Разширен футбол“*, за редуциране на телесното тегло и повишаване на двигателната активност.

Научното изследване по дисертационния труд има значителен социален ефект за решаване на проблема с наднорменото тегло и затлъстяването при децата. Приносите са реализирани от докторантката и успешната ѝ работа в екип. Не съм установила наличие на плагиатство. Представеният материал за рецензия отговаря на критериите, съгласно минималните национални изисквания, посочени в чл. 2б, ал. 2 и 3 и чл. 2б, ал. 5, включително на резултати, научен принос и оригиналност на представените трудове от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ.

III. Критични бележки и препоръки.

Направено е твърде подробно описание на статистическите методи за обработка и анализ на данните. Добре би било да се направи сравнение на резултатите от настоящото научно изследване с резултати на други автори по литературни данни и съответен анализ и обобщения.

IV. Заключение

Оценявам високо изследователската и практическа работа на **Станислава Мартинова Богомилова**, чийто дисертационен труд на тема **„Разширеният футбол като емоционален и терапевтичен метод за редукция на наднорменото тегло“**, представлява сериозно научно изследване с оригинални приноси за науката и практиката.

Препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват **положително** за присъждане на ОНС “Доктор” на Станислава Мартинова Богомилова по научната специалност Кинезитерапия, професионално направление 7.4 Обществено здраве, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

9. 10. 2019 г.

Рецензент:

проф. Евгения Димитрова, ДН